Жаба гостроморда (Rana arvalis), представник родини жаб'ячих ряду безхвостих земноводних. Поширена у Європі та Півн. Азії (до Єнісею). Населяє майже всю територію України, за виключенням лівобережн. степу і Криму. На Криворіжжі мешкає у вологих, болотистих лісових біотопах. Проводить все життя на суші, окрім періоду розмноження. З'являється в берез.-квіт. У нерестові водойми збираються з відстані до 1 км у квіт.-червні. Ікру відкладають на дні мілких, теплих водойм у вигляді двох грудок з 500-2,7 тис. яйцями. Пуголовки вилуплюються через 3-10 діб, розвиток яких триває 2 місяці. Статевозрілими стають на 3-му році життя. Живляться жуками, гусеницями, павуками. На зимівлю іде у жовт., ховаючись у нори, купи листя, ями.

Жаба озерна (Rana ridibunda), представник родини жаб'ячих ряду безхвостих земноводних. Поширена у Півн. Африці, Європі та Серед. Азії. Населяє всю територію України. На Криворіжжі мешкає у різноманітних водоймах. З'являється іноді в кінці лют., частіше у берез., коли повітря прогрівається до 10ºС. Розмножуються при температурі води 16-18ºС. Ікру відкладає грудками по дну водойм, чисельність яєць сягає 10-11 тис. Через 7-10 діб вилуплюються пуголовки, розвиток яких сягає до 3-х місяців. Статевозрілими стають на 3 році життя. На зимівлю ідуть у лист., ховаючись на мулястому дні. Живляться переважно комахами, але великі особини можуть поїдати рибу, пташенят, дрібних гризунів і землерийок. У багатьох країнах, в Україні теж, цей вид розводять і використовують у їжу, як делікатесну страву.

Жаба ставкова (Rana lessonae), представник родини жаб'ячих ряду безхвостих земноводних. Поширена у Центр. та Схід. Європі. В Україні зустрічається в лісовій, лісостеповій, частково, степовій зонах. На Криворіжжі населяє північні частини р-ну. Як і озерна мешканець найрізноманітних водойм. З'являється в берез.-квіт. і через 15-20 діб приступає до розмноження. Ікру відкладають грудками на дно водойм з 2-3 тис. яєць. Через 7-10 діб вилуплюються пуголовки, розвиток яких триває до 135 діб. Статевозрілими стають на 3 році життя. Живляться комахами. На зимівлю іде у лист., ховаючись у мул.

"Жаби", прізвиська жителів Кр. Рогу, які оселилися на берегах р. Інгулець. Вони володіли родючими землями у суміші з річковим мулом. Жили заможно. Трималися гордо і незалежно. Проживали під жаб'ячі "концерти". Звідси і походження прізвиська.

Жабриця (Seseli), рід трав'янистих рослин родини зонтичних. Багато-, рідше 2-річні трави з багаторазовоперисто-розсіченими листками. Пелюстки білі, іноді рожеві, на верхівці виїмчасті із загнутою всередину часточкою. На Криворіжжі 2 види: **Ж. степова** – звичайно зустрічається на степових схилах, відслоненнях різних порід, залізничних насипах та відвалах. **Ж. Палласа** – зрідка на кам'янистих схилах, відслоненнях гранітів і вапняків. Охороняється в межах Дніпропетров. обл.

Жагра, довга ломака, розщеплена на кінці, для утримання гніту при стрільбі з гармати в укр. козаків.

Жадько Валентина Романівна (22.8.1946, Кр. Ріг). Пед. керівник. Зак. Дніпропетров. ун-т (1970). У 1965 – 1967 лаборант, у 1967 – 1971 ст. піонервожата СШ № 28. У 1971 – 1974 секретар Ц.-Міськ. райкому ЛКСМУ. У 1974 – 1978 завуч, у 1978 – 1986 директор СШ № 72. З 1986 перший директор СШ № 122. Делегат XXI з'їзду ЛКСМУ. Відмінник освіти. Почес. грамота Міносвіти України. Нагородж. знак. "За заслуги перед містом".

"Жайворонок", дитячий зразковий фольклор. ансамбль створен. у 1995 у скл. ПК ІнГЗК. Відвідує 54 чол. Діють молодша і середня групи. У репертуарі укр. народ. пісні, фольклор. Уч. фестивалів і конкурсів. Керівник Л. Г. Лісогорова.

Жайворонок лісовий (Lullula arborea), птах родини жайворонкових ряду горобцеподібних. За розмірами менший за горобця. Дуже подібний до польового жайворонка, але трохи менший за розмірами і з коротким хвостом. На голові пір'їнки у вигляді короткого "чубчика". Ареал охоплює Схід. Європу без півд. степових безлісих районів, Кавказ, Закавказзя, Захід. Європу, Півн.-Захід. Африку, Туреччину і півн.-захід. Іран. В Україні гніздовий птах Полісся, лісостепової зони, Карпат, пролітний і зрідка зимуючий птах Чорноморськ. заповідника. На Криворіжжі – рідкісний гніздовий,

перелітний птах півн. р-нів. Оселяється по лісових галявинах, порубах, узліссях. Часто сідає на верхівки дерев. Зустрічається парами і зграйками. Співає високо у повітрі. Гніздо розміщує на землі. Кладка з 5-6 білих, з буруватими плямами, яєць в квіт.-трав.

Жайворонок малий (Calandrella cinerea), птах родини жайворонкових ряду горобцеподібних. Не більший за горобця. У забарвленні переважає загальний сіруватий тон, або вохристо-піщаний. Низ білуватий, без строкатості, на відміну від схожого з ним сірого жайворонка, але по боках шиї є невеликі темні (не чорні) плями. Ареал включає сухі степи Півдня СНД, Півд.-Захід. Європи, півн., схід. та півд. Африки, Передню і Центр. Азію. В Україні гніздиться у степовій зоні, у лісостепах. На Криворіжжі – рідкісний вразливий гніздовий птах ділянок з рідкою рослинністю Широківськ. р-ну. Перелітний. Тримається парами і маленькими зграйками на землі. Співає у повітрі, піднімаючись ривками догори. Кладка з 4-5 білуватих або рожево-бурих яєць з коричневими і сіруватими плямами у квіт. Потребує охорони, внесений до Європейськ. червоних списків рідкісних птахів.

Жайворонок польовий (Alauda arvensis), птах родини жайворонкових ряду горобцеподібних. За розмірами трохи більший за горобця. Має сірувато-буре забарвлення верхнього боку тіла. Низ білуватий з бурими повздовжніми плямами на грудях. Крайні пір'я хвоста білі. На голові добре помітний широкий "чубчик". Ареал включає СНД, Захід. Європу, Півн.-Захід. Африку, півн. Ірану, Афганістан, Монголію, Китай, Японію і Корею. В Україні гніздовий птах всієї території, на півдні зимує. Для Криворіжжя звичайний гніздовий птах, зрідка зимує. Мешкає у відкритих просторах ланів, луків, степів. Гнізда будує на землі. Кладка з 4-5 сіруватих або червонуватих з темними плямами яєць у квіт. За умов Криворіжжя можлива повторна кладка у частини птахів.

Жайворонок степовий (Melanocorypha), птах роду горобцеподібних. Довж. 17,5-22 см, вага 39-63 г. Забарвлення сірувато-буре з темними смугами на чолі і грудях. Дзьоб високий, сильний. Населяє широкі степові простори Криворіжжя. Гніздо на землі. Кладка у трав.-червні з 3-8 яєць. У гніздовий період тримається парами, решту – зграями. Пісня - голосні звучні трелі і свисти. Живиться комахами. Дуже корисний птах.

"Жандарм", виступ скельного гребеня на рудниках Криворіжжя у давні часи.

Жарких Поліна Федорівна (90-ті XIX ст. – серп. 1951, Кр. Ріг). Мед. керівник. Зак. Дніпропетров. мед. ін-т. У системі охорони здоров'я з 20-х. У 1944 – 1951 голов. лікар 2-ї міськ. лікарні. Вичерпаних біографіч. даних не виявлено.

Жаров Сергій Петрович (8.9.1912, Москва). Герой Рад. Союзу (22.2.1944). Працював ливарником на Коломенськ. паровозному з-ді, водієм на кондитер. фаб-ці. В арм. з 1941. Ком-р роти ПТР 182 гв. СП 62 гв. СД. Відзначився на плацдармі Мишурин Ріг і за Кр. Ріг. З 1960 майор у запасі. Живе в Москві. Нагороджений орд. Леніна, Вітчизняної війни 1 ст., Червоної Зірки.

"Жарт", зразковий ансамбль хореографіч. мініатюр створен. у квіт. 1980 на базі ПКіТ ПівнГЗК за ініціативою Г. Бурлаки. У програмі танці, хореографіч. композиції. Зразковий з 1994. Лауреат і дипломант міжнарод., укр., обл. фестивалів і конкурсів. Бере участь у концертах і масових заходах.

Жарти-витівки, різновид дитячого фольклору на Криворіжжі. Розраховані на легковажність учасників.

"Жартівниці", народний фольклорно-етнографіч. ансамбль створен. у 1982 у скл. ПК "Будівельник"/"Народний дім" за ініціативою З. Б. Бельської. У репертуарі укр. народ. пісні, окремих регіонів України – Кривбасу, Закарпаття, Вінниччини, Тернопільщини. Серед ветеранів В. К. Гребінь, Г. С. Кошова, Р. Д. Гришненко, К. В. Стасюк, М. К. Божко, Д. І. Горошко. Веде актив. концертну діяльність. У 1996 дипломант, у 1997, 1998 лауреат міськ. фестивалю "Україно моя". У січ. 1999 виступав по Криворізьк. ТВ. Уч. творчого звіту Дніпропетров. обл. у Києві (2001). З 1999 народний.

Жасмін Самбак, Ж. арабський (Gasminum sambak), рослина родини маслинових. Вічнозелена із здерев'янілими виткими пагонами ліана або прямостоячий кущ. Стебло

опушене, розгалужене. Листки довж. до 10 см, короткочерешкові або сидячі, супротивні, голі, яйцеподібні. Квітки в малій китиці, рідше поодинокі, дуже запашні. У Кр. Розі вирощується як оранжерейна, кімнатна рослина.

Жатка (жниварка), вид сільгосп. машини, що приводилася в дію кінною тягою. Використовувалася на Криворіжжі для покосу трав або зернових культур. Зараз Ж. називають деталь зернозбирального комбайна.

Жашко Тихон Макарович (15.12.1910 – (?), Москва). Військ. діяч. Зак. Військ. акад. ім. Фрунзе, Військ. акад. Генштабу. В арм. з 1930. Уч. ВВВ з верес. 1941 у посаді нач. штабу 394 СД. Уміло керував військами під час боїв за Кр. Ріг, за що удостоєн. орд. Суворова 2 ст. Полковник. В арм. до 1959. Нагородж. орд. Леніна, Червоного Прапора (3), Суворова 2ст., Кутузова 2 ст., О. Невського, Вітчизняної війни 1 ст. (2), Червоної Зірки (4).

Жбан, посудина для рідини, частіше дерев'яна, з обручами та кришкою, різьбленою ручкою у давнину на Криворіжжі.

Жданов Володимир Іванович (29.4.1902, Київ – 19.10.1964, Москва). Герой Рад. Союзу (13.9.1944), Народний Герой Югославії (1964), ген.-полковник т/в. Зак. Військ. акад. ім. Фрунзе (1940), Військ. акад. Генштабу (1950). Працював електриком у м. Єсентуки. Уч. гром. війни. Уч. ВВВ з трав. 1944, нач. штабу 13 (4 гв.) мех. корп. Уч. Сталінград. битви, боїв за Донбас. Визволяв Інгулець, входив у кінно-мех. групи І. О. Плієва. З квіт. 1944 ком-р 4 гв. мех. корп. Відзначився у боях за Одесу, Яссько-Кишинівськ. операц., визволенні Бєлграда. Після війни нач. Бронетанк. акад.. Загинув в авіакатастрофі під Бєлградом. Нагородж. орд. Леніна (2), Червоного Прапора (3), Суворова 1 ст., 2 ст. (2), Кутузова 2 ст., Червоної Зірки.

Жданова С. (майстер спорту) спортивна діяльність пов'язана з важкою атлетикою. Вихованець тренерів Г. І. Кривоноса, Е. О. Демиденка. У 80-х чл. збірної СРСР серед юніорів. Переможець першості СРСР серед юніорів, міжнарод. турніру "Дружба" (Варшава). Вичерпаних біографіч. даних не виявлено.

Жевжик, малоросла людина, а також клопи у давнину на Криворіжжі.

Жедрит (за назвою родовища), мінерал класу силікатів. Колір сірий, жовтуватий, бурий. Блиск скляний. В Кривбасі утворюється під час метаморфізму хлорат-кварцевих порід.

Желдаков Георгій Семенович (25.10.1940, Дніпропетров. обл.). Пром. керівник. Зак. КГРІ (1983). У 1963 – 1974 гірнич. майстер, нач. дільниці ш. ім. Фрунзе, у 1975 – 1978 голова профкому, нач. дільниці, голов. інж. ш. ім. Фрунзе. У 1985 – 1989 голов. інж. РУ ім. Комінтерну. Умілий керівник видобутку руди. Винахідник і раціоналізатор.

Желнов Марко Олександрович (15.3.1944, Узбекистан). МСМК. Зак. Кіровоград. педін-т (1975). У 1967 – 1977 тренер спорт. тов-ва "Спартак". У 1977 – 1983 служив у групі рад. військ у Німеччині. У 1983 – 1989 викладач, директор ДСШ "Спартак". У 1989 – 1992 директор спорткомплексу "Каскад" тр-ту "Кривбасшахтопроходка". У 1992 – 1994 викладач. у Сакс. ліцеї. З 1994 завуч ДЮКФП-3 Ц.-Міськ. р-ну. Віце-чемпіон 5-ї Спартакіади народів СРСР (1975), чемпіон України (1973 – 1975) у стрибках у висоту. Чемпіон Європи (1990, 1994), світу (1991) серед ветеранів. Уч. змагань у Німеччині, Фінляндії, Швейцарії, Греції, Чехії, США.

"Железнодорожник Кривбасса", багатотиражна газета політвідділу Довг. відділка Сталінськ. залізниці виходила у 1931 – 1941, 1946 – 1951. Розповідала про життя колективу залізничників, його людей, викривала недоліки, подавала інформації про ст. Довгинцеве. Виходила щотижня, тиражем до 2,5 тис. екз. У 1946 – 1951 редактор І. Т. Шишов.

Железнякова вулиця житломасиву РУ ім. Дзержинського Сакс. р-ну. Закладена в 30-х. Розвитку набула в 50-60-х. Довж. 510 м, ширина 5-6 м. Має 18 приват. будинків, проживає 46 чол. Заасфальтована, багата на зелені насадження. Названа на честь уч. рев. подій Железнякова Анатолія Григоровича (2.5.1895, Моск. обл. – 26.7.1919, Дніпропетров. обл.). З матросів. Чл. Центробалту (1917). Напівлегендарна особа. Під час гром. війни ком-р бронепоїзда, діяв на Криворіжжі. Загинув у бою за ст. Верховцеве.

Желтецький Андрій Євдокимович (2.11.1915, Свердлов. обл. – 18.7.1970, Кр. Ріг). Засл. шахтар України (1960). Зак. Дніпропетров. гірнич. ін-т (1938). У 1938 – 1940 працював гірнич. майстром, нач. дільниці ШУ ім. Комінтерну. У 1940 – 1952 нач. рудника Чультин на Чукотці, у 1947 побудував і очолив рудник у Магадані. Володів прапором Держком-ту оборони. У 1952 – 1954 голов. інж. ш. ім. Ворошилова, у 1954 – 1957 нач. ш. "Гігант", У 1957 – 1960 нач. ш. "Саксагань", у 1960 – 1961 голов. інж., у 1971 – 1970 керуючий РУ ім. Дзержинського. У цей період підприємство нагородж. орд. Трудового Червоного Прапора. Керував пуском ш. "Гігант-Глибока". План 7-річки перевиконан. на 1,5 млн. т. Золота, сріб. мед. ВДНГ. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора, знак. "Шахтарська слава" 2, 3 ст.

Желтецький Борис Іванович (1936, Кр. Ріг). Проф. Д.Т.Н. Зак. Дніпропетров. ун-т (1959). Випускник СШ № 36. Спеціаліст у галузі ракетно-космічн. техніки. Акад. Акад. космонавтики ім. Ціолковського. Брав участь у створенні кращих у світі носіїв косміч. кораблів. Автор наук. праць з проблем розвитку ракет. техніки

Желтецький Євдоким Микитович (1885 – 16.1.1938). Гірнич. керівник. Освіта початкова. З 1897 наймитував. З 1904 працював коногоном, бурильником на Олександрівськ. руднику. Уч. рев. подій 1905 – 1907. У 1910 заарештован., перебував у в'язниці м. Олександрівська. У 1911 – 1912 жив на Уралі. Уч. Лютнев. революції 1917 на руднику "Дубова Балка". Чл. міськради. Актив. уч. гром. війни. У 1920 – 1921 голова волвиконкому м. Павлиш. У 1921 – 1924 голова рудкому рудника ім. Артема. У 1924 – 1927 комерц. директор рудника ім. К. Лібкнехта. У 1928 – 1932 керуючий Червоногвардійськ. рудником. У 1932 – 1933 керуючий РУ ім. Дзержинського. З серп. 1934 директор відділення "Укргеолотресту", керуючий рудником "Червоногвардійський". Актив. учасник й організатор відбудови шахт Кривбасу. За часів керівництва Червоногвардійськ. рудник втричі збільшив видобуток руди. У жовт. 1937 заарештован. органами НКВС і розстріляний. Реабілітован. посмертно у 1957.

Желтецького вулиця, розташована у житломасиві РУ ім. Дзержинського Сакс. р-ну. Закладена в 30-х. Розвитку набула в 50-60-х. До 1975 мала назву провулок 1-й Казанський. Довж. 570 м, ширина 5-6 м. Має 10 приват. будинків, проживає 39 чол. Багата на зелені насадження. Названа на честь уч. рев. подій Є. М. Желтецького. Обслуговує 7 в/з.

Желтуха Наталя Іванівна (18.3.1952, Джамбул. обл.). Художник. Зак. Моск. ун-т народ. творчості ім. Крупської (1982). Працює у галузі станкового живопису. Художник-оформлювач. Уч. виставок. Персональні виставки у Кр. Розі (1992, 1998, 1999). Серед робіт "Осінь", "Ніжність" (1999) ін.

Желя, язичницька слов'янська богиня суму і печалі. Прадавні жителі Криворіжжя відганяли її закляттями та обрядами.

Желябова вулиця житломасиву Гданцівка Ц.-Міськ. р-ну. Закладена в 30-х. Розвитку набула в 50-60-х. Довж. 496 м, ширина 3,7 м. Пл. 1,8 тис. кв. м. Тверде покриття з 1968. Має 8 будинків. Носить ім'я уч. рев. руху Желябова Андрія Івановича (29.8.1851, Крим – 15.4.1881, Петербург). Народник. Чл. "Землі і волі" (1879). Уч. замаху на Олександра II. Страчен. у в'язниці. Обслуговує 4 в/з.

Желязко Петро Степанович (1896, - 70-ті, Кр. Ріг). Мед. керівник. Зак. Дніпропетров. мед. ін-т (1928). У 1918 – 1920 працював учителем. У 1929 – 1936 лікар Георгіївськ. мед. дільниці. Один із засновників криворізьк. школи терапевтів. Виховав кілька поколінь лікарів. У 1936 – 1941 терапевт мед. частини ШУ ім. Комінтерну. Стояв у витоків 5-ї міськлікарні. У 1964 – 1966 працював у тубдиспансері.

Жемчужна вулиця житломасиву ім. Р. Люксембург Терн. р-ну. Закладена в 30-х сім'ями гірників ШУ ім. Р. Люксембург. Розвитку набула в 50-70-х. Довж. 545 м, ширина 9 м. Має 17 багатоповерх. будинків, проживає 1054 чол., 19 приват. будинків, проживає 67 чол. Вкрита асфальтом. Багата на зелені насадження. Обслуговує 37 в/з.

“Жемчужникова могила”, курган розташован. за 1,5 км на півн. схід від с. Кам’янське, на вододілі лівого берега р. Кам’янка. Вис. 3,6 м, діам. 60 м. Насип напівсферич. форми. Розорений. Оглянутий археологом О. О. Мельником.

Женевська вулиця житломасиву Піонер Жовт. р-ну. Закладена в кінці 50-х. Розвитку набула в 60-70-х. Довж. 1 тис. м, ширина 11 м. Має 15 держ. будинків. Розташовані міськлікарня № 9, тролейбусне депо, ринок. Вкрита асфальтом, багата на зелені насадження. Названа на честь м. Женева (Швейцарія). Обслуговує 31 в/з.

“Женская газета”, заснована приват. особою В. В. Бочаровим у лист. 1997. Має розважально-інформаційне спрямування. Виходить раз на тиждень тиражем 5 тис. екз.

Жердель, сорт абрикос, які культивуються на Криворіжжі.

Жердина (жердинка), у давнину на Криворіжжі звали, **1.** Зрубане й очищене від гілок тонке дерево. **2.** Залізний важіль у підйомних механізмах рудників. **3.** Підвішена жердина для вішання білизни, одягу в домі. **4.** Заготовка для заступа, вил, граблів тощо.

Жерновенков Олексій Олексійович (16.6.1926, Тульська обл. – 22.6.1983, Кр. Ріг). Енергокерівник. Зак. Моск. енергетич. ін-т (1949). У 1949 – 1963 нач. зміни, нач. котельн. цеху, нач. техвідділу, у 1963 – 1971 директор, у 1971 – 1979 голов. інж. КРЕС/ТЕЦ ім. Ілліча. Брав актив. участь у відбудові, переведенні станції на теплофікаційний режим.

Жерстяник, див. бляхар.

Жертвам війни допомога, організована у жовт. 1914 за ініціативою інтелігенції с. Веселі Терни. Для цього відкрите відділення повітової комісії. Населення зібрало 30 пудів вантажу і направили на фронт 1-ї світ. війни як подарунок війську до Різдва.

Жертвам 1-ї світової війни монумент, встановлен. у с. Веселі Терни в 1917 на кошти земства. Вшановував пам’ять земляків, які загинули на фронтах в 1914 – 1916. Розібран. у 30-х.

Жибовський Микола Костянтинович (20.3.1952, Краснодар. кр). Художник. Зак. Київ. худ. ін-т (1981). Навчався в майстернях Гуріна, Вітковського, Голембієвського. Працює у станковому живописі. Уч. районних виставок. Твори зберігаються в приват. колекціях Саудівської Аравії, США, Швеції. У 1994 – 1996 ілюстрував індійський епос “Шрімад Бхагаватилі”. У 1997 перебував у Саудівськ. Аравії (Ер-Ріяд, Джида). У 1997 там влаштував виставку для американців. Серед творів “Вогняний вершник”, “Кургани”, “Монах”, “Нічні хвилі”, “Портрет принца султана ібн Абдель Азізи”, “Мудрець Джада Бхарати” ін.

Жива, язичницька слов’янська богиня весни. Об’єкт культу прадавніх жителів Криворіжжя.

“Жива вода”, вокально-інструментальний ансамбль створен. у 1999 у скл. ПК РУ “Першотравневе”. Відвідує 14 чол. В репертуарі твори сучас. композиторів. Уч. концертів. Керівник В. М. Авраменко.

Живанов Василь Олександрович (21.1.1927, Миколаїв. обл.). Почес. металург (1960). Зак. Н/Тагільський гірничо-металург. тех-м (1957). З 1930 жив у Кр. Розі, навчався в СШ № 16. У серп. 1941 евакуювався до Н/Тагілу. У 1942 – 1946 працював кранівником мартен.цеху. Уч. будівництва блюмінга Н/ТМК. Кращий оператор прокату СРСР (1959). Уч. 1-ї двозлиткової прокатки на блюмінгу. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора, “Знак Пошани”.

Живанов Володимир Пилипович (15.11.1945, Кр. Ріг). Засл. працівник промисловості України (1994). Зак. Дніпропетров. металург. акад. (1994). У 1963 – 1987 токар, слюсар, нач. дільниці ремонту приладів, з 1987 нач. Центр. метрологіч. лабораторії, заст. нач. ЦМЛ ком-ту “Криворіжсталь”. Раціоналізатор, ударник п’ятирічок, переможець змагань. Почес. грамота Мінчормету СРСР.

“Живе джерело”, міськ. координаційний центр здорового способу життя відкрит. у квіт. 1997. Сприяє формуванню гуманного творчого світогляду на основі знань про еволюцію природи, осмислення духовно-філософської спадщини та накопиченої загальнолюдської

мудрості в розумінні природи через пізнання особистості. Пропагує ідеї загартування людини за методикою П. К. Іванова. Голова А. К. Макаренко, заст. голови Г.В.Артамонов.

Живителі вібраційні типу ПВУ, ПШВ-4, 76, створені колективом ін-ту ВНДПІрудмаш у 80-ті. Призначені для випуску гірнич. маси з блоків, доставки її у межах очисного забою. Маса 4,5-5,5 т. Виготовлялася на Цхінвальськ.з-ді "Електровібромашини" з 1988.

Живиця, смола хвойних дерев.

Живлюк Павло Павлович (22.10.1937, Гродненська обл.). Новатор виробництва. Освіта середня. У 1956 – 1958 тракторист, комбайнер на цілині в Казахстані. Показував зразки самовідданої праці. У 1958 електрик Півн. геологіч. партії на Уралі. У 1959 – 1962 пом. машиніста екскаватора рудника "Північний" Сєровськ. металург. ком-ту. У 1962 – 1993 машиніст, бригадир екскаваторників Першотравневого кар'єру ПівнГЗК. Новатор виробництва, чл. "Клубу мільйонерів". Наставник. Випробував кар'єрну техніку. У 1973 – 1976 працював на будівництві каналу у пустелі Іраку. Ініціатор труд. починів за дострокове виконання виробнич. планів. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора (2), знак. "Шахтарська слава" 2, 3 ст.

Живокіст лікарський (Symphytum), рід багаторічних трав'янистих рослин родини шорстколистих. Має коротке кореневище з грубим м'ясистим гілчастим чорно-бурим коренем. Стебло прямостояче до 50-100 см, розгалужене, внизу грончасте, вгорі – крилате від збіжного листя. Листки чергові, на кожній поверхні вкриті сіткою жило. Плід сухий, з 4 горішок. Цвіте VI-VII. Препарати мають протизапальну та обволікаючу дію. **Ж. кавказький** – багаторічна трав'яниста рослина. Стебло розгалужене, 40-60 см. Квітки двостатеві, правильні. Цвіте V-VI. У Кривбасі зустрічається на клумбах.

Живописна вулиця, розташована у захід. частині Довг. р-ну. Закладена в 20-х. Розвитку набула в 30, 50-60-х. Довж. 200 м, ширина 7 м. Має 13 приват. будинків. Проживає 16 чол. Вкрита щебенем, багата на зелені насадження. Обслуговує Залізничний в/з.

Живородка, палюдини (Viviparus), рід прісноводних черевоногих молюсків. Раковина (у видів, поширених в Україні – 23-60 мм заввишки) дзигоподібні. Молоді Ж. розвиваються в тілі матері і виходять цілком сформованими (звідси й назва). Представники: Ж. озерна і Ж. річкова.

Животок Ігор Іванович (5.12.1929, Кр. Ріг – 26.10.1986, там же). Пром. керівник. Зак. Дніпропетров. інж.-буд. ін-т .У 1971 – 1975 директор Криворізьк. вовнопрядильної фабки, яка будувалася. Умілий керівник. Створив матбазу підприємства. Нагородж. Грамотою Президії Верх. Ради України.

Жигалов Федір Дмитрович (1922, Тверська обл.). Дипломат. Зак. Військ. акад. ім. Фрунзе. Уч. ВВВ з жовт. 1941. Під час боїв за Кр. Ріг ком-р батальйону 1147 СП 353 СД. З 1955 полковник запасу. З 1955 перебував на дипломатич. службі в Міністерстві закордон. справ СРСР. Нагородж. орд. Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1, 2 ст., Червоної Зірки (2).

Жигаловський Всеволод Інокентійович (8.8.1888, Подольськ. губ – середина 40-х). Герой Праці (1922). Зак. Катеринослав. гірнич. ін-т (1913). У 1910 – 1912 десятник на рудниках Кривбасу. У 1913 – 1914 гірнич. інж. на шахтах Донбасу. У 1914 – 1920 зав. рудником, у 1920 – 1924 зав. гірнич. відділом Південруд. тр-ту у Кр. Розі. У 1924 – 1926 голов. інж. РУ ім. Жовтневої революції. У 1922 організував робітнич. вечірній технікум. Перший його директор. У 1926 – 1930 зав. гірнич. відділом тр-ту "Південруда" у Харкові. У 1930 – 1934 голов інж. тр-ту "Руда". У 1935 – 1941 голов. інж. тр-ту "Південдіяпруда" в Харкові. Видат. гірнич. інж. і педагог. Засновник вищої гірнич. школи у Кривбасі.

Жигулівська вулиця, розташована у півд. частині Довг. р-ну. Закладена в 20-х. Розвитку набула в 30, 50-60-х. До 1975 мала назву провулок 1-й Жигулівський. Довж. 557 м, ширина 9 м. Має 4 держ., 71 приват. будинок, проживає 75 чол. Вкрита асфальтом, багата на зелені насадження. Названа на честь місцевості на березі р. Волги, відомої пагорбами та історич. подіями. Обслуговує 23 в/з.

“Жигулівське”, пиво виготовляється концерном “Надєжда”. Світле, виготовлене з солоду, хмелю високої якості, спеціально підготовленої пом’якшеної води. Енергетична цінність 42 ккал/100 г. Вуглеводів – 4,6 г, алкоголю – 2,8 %. Гідно представляє криворізьку марку.

Жидков Григорій Іванович (1907 – 13.4.1944, Молдова). Військ. керівник. Зак. Військ. інж. уч-ще. В арм. з кінця 20-х. Під час визволення Криворіжжя нач. зв’язку 228 СД. Уміло розташовував мінні поля, керував будівництвом переправ на Інгульці. Загинув у бою. Похован. у с. Каркани.

Жиздик Геннадій Опанасович (27.1.1927, Хмельницька обл. – 23.12.1991, Дніпропетровськ). Засл. тренер України (1980). Футболіст і тренер. У 1942 – 1952 грав воротарем і нападаючим у ком-дах “Спартак” (Сталінград), “Динамо” (Вінниця). У 1958 – 1969 тренер “Кривбасу”. Нагородж. орд. Вітчизняної війни 1 ст., Червоної Зірки.

“Жизнь красной молодёжи”, газета орган Криворізьк. повіткому Комуністичної спілки молоді України. Кілька номерів вийшло у 1920. Піднімала гострі питання тих часів.

Жила, товсте волокно або нитка, а найчастіше ремінець, зроблений зі шкіри або жил тварин у давні часи на Криворіжжі.

Жилицький Петро Натанович (9.6.1920, Київ – 30.4.1970, там же). Засл. архітектор України (1970). Зак. Київ. інж.-буд. ін-т (1950). Проектував житловий будинок з-ду “Криворіжсталь” (1958), будинок “Держбуду”, Палац культури “Україна” (1970, Київ). Держ. прем. України ім. Шевченка.

Жилкінський Семен Іванович (14.9.1897, Волгоград. обл. – верес. 1974, Кр. Ріг). Відом. укр. геолог. Проф. (1960). Зак. Дніпропетров. гірнич. ін-т (1932). У 1916 працював у Всеросійськ. Земському Союзі. Уч. 1-ї світ. війни на Румун. фр. У 1918 – 1919 топограф у Катеринославі. Проводив зйомку Дніпрових порогів. У лип. 1919 – 1920 бурмайстер меліорації в заплаві р. Аксай. Чл. Новочеркаськ. оргбюро РКП(б). Заст. голови Військ. рев. ком-ту м. Олександрівськ-Грушівка (м. Шахти Ростов. обл.). Уч. гром. війни з серп. 1920 на Півд.-Захід. фр. До 1922 у скл. частин Київ. військ. округу. У 1923 – 1925 секретар Київ. райкому Спілки гірнич. робітників. У 1925 – 1928 відповідальній секретар Всеукр. ком-ту Спілки гірнич. робітників. У 1933 ст. геолог Донецьк. геологіч. бази. У 1934 директор голов. інж. Дніпропетров. відділення тр-ту “Укргеологія”. Організатор і перший нач., голов. інж. “Рудрозвідки” тр-ту “Руда”. У 1940 1-й голов. інж. Криворізьк. геологорозвід. тр-ту. У 1941 – 1944 на керівних посадах у геології Казахстану. У 1945 – 1954 голов. інж. геологорозвід. тр-ту “Кривбасгеологія” у Кр. Розі. Заснував кафедру розвідки родовищ корис. копалин КГРІ, до 1968 її очолював. Розвідав родовища залізист. кварцитів., чим створив базу для спорудження ГЗК. Нагородж. орд. Трудового Червоного Прапора.

Жильника штабс-капітана російської армії земельні угіддя, у кінці XIX – початку XX ст. знаходилися на території сучас. криворізьк. сіл Широке, Новоселівка, Шевченкове. Мали 1,2 тис. дес. землі. Частину здавав селянам в оренду за 20 крб. за дес. Пан проживав у Катеринославі, економією керував прикажчик. В охороні перебували черкеси. Існували будинки, стайні, млини, ставки, сади, кузні. Майно пограбоване у 1905 – 1907 в результаті селянськ. заворушень та рев. подій 1917.

Жимолость (Lonicera), рід листопадних або вічнозелених (іноді напіввічнозелених), прямостоячих або витких кущів і ліан родини жимолостевих. Листки прості, суцільні, рідше лопатеві. Квітки білі, жовті, рожеві або червоні, розташовані попарно на квітконосах або в голівчастих суцвіттях на кінцях гілочок, неправильні, віночок майже двогубий з 5-роздільним відгином. Плід – соковита ягода. Розмножується насінням, відсадками, у культурі – живцями. Рід налічує більше 200 видів. Стійкі, невибагливі в культурі, швидкорослі. Найбільшпоширені: **Ж. звичайна, Ж. татарська, Ж. кавказька**. Декоративні рослини широко використовуються в озелененні парків, скверів, поодиноких і групових посадках Кр. Рогу. Медоноси, лікарські рослини.

Житловий фонд Кривого Рогу, почав формуватися у 80-х XVIII ст. У 1781 існувало 34 двори, у 1787 – 68, у 1854 – 554, на початку XX ст. – 2120. У 1902 існувало 155 бараків на 7 тис. чол., 538 кам'яних будинків. У 1913 - 257 бараків на 16, 6 тис. чол. У 1925 - 500 держ. будинків, 3,5 тис. приват. У 1940 – 24 тис. будинків. 70 % житла зруйновано під час війни. На початок 50-х існувало 750 тис. кв. м житла. У 1968 існувало 5 млн. кв. м житла. Закладалася основа спорудження нових мкрн. На початок 90-х існувало 13,6 млн. кв. м житла. На початок 2002 у Кр. Розі знаходилося 48430 будинків різної форми власності. Держ. сектор координує управління житлово-комунального госп-ва міськвиконкому. Діють 47 підприємств галузі, працює 10,2 тис. чол.

Жирандоль, підсвічник великого розміру у давні часи на Криворіжжі.

Жираф (Camelopardalis), сузір'я Півн. півкулі. З території Криворіжжя спостерігається протягом року.

Жиров Володимир Микитович (20.1.1947, Кр. Ріг). Майстер спорту. Освіта вища. Боксом займається з 1962. Перший тренер В. І. Жур. Входить у десятку кращих боксерів Кр. Рогу. Сріб. і бронз. призер чемпіонатів України, 7-кратний чемпіон Дніпропетров. обл. З 1985 тренер з боксу ПС "Молодість". Ініціатор проведення турніру пам'яті В. Жура (1999).

Житія святих, життєписи мучеників, аскетів, ченців, князів, які проголошені церквою святими. Біографічні описи супроводжуються молитвами, повчальнями.

Житлові умови гірників у 1900, характеризувалися наявністю 186 житлових будинків на 438 сімей і 139 казарм на 6082 чол. Всього на рудниках працювало 7248 чол. Плата за проживання у будинках коливалася від 1,25-5 крб. на місяць, у казармах – 30-75 коп.

Житлово-експлуатаційного об'єднання садівницьке товариство, закладене в 70-х у Довг. р-ні. Пл. 2 га. Має 40 ділянок.

Житлово-комунальне господарство Кривого Рогу, являє складну систему життєзабезпечуючих служб і підрозділів. Своєю конфігурацією Кр. Ріг є унікальним містом в Україні, чим ускладнює діяльність комунального госп-ва, що діє на всьому протязі з півн. на півд. за 126 км. Координує діяльність галузі управління житлово-комунального госп-ва міськвиконкому, яке створене у 1989 шляхом об'єднання управління житлового госп-ва та відділу комунального госп-ва. Підпорядковано 52 підприємств комунальної власності, серед них районні житлово-комунальні підприємства, ремонтно-будівельні управління, "Криворіжтепломережа", "Кривбасрудоканал", швидкісний трамвай, підприємства шляхового, зеленого госп-в, "Комунсервіс", "Кривбасліфт" ін. Діють єдина міська оперативна служба, яка координує діяльність аварійних і диспетчерських служб, єдина система збору комунальних платежів (180 пунктів). 35 комунальних підприємств здійснюють обслуговування житла від 120 до 510 кв. м кожне. Серед видів робіт – ремонт будинків, покрівель, під'їздів. Санітарне очищення здійснює АТП-042803, сміття складується на 3-х полігонах. Кап. ремонт житлового фонду здійснюють ремонтно-будівельні підприємства № 1-№ 6. Теплове господарство має на балансі 135 котелень, 120 розподільчих пунктів і майже 700 км мереж. Водопостачання здійснюють підприємства "Кривбаспромводопостачання", "Кривбасводоканал". Питна вода подається 61 насосною станцією і 1512 км мережами. 2 диспетчерські служби контролюють режим водозабезпечення. Комплекс водоочищення забезпечують 85 каналізаційних станцій, 870 км мереж. "Криворіжелектротранс" експлуатує 20 трамвайних і 26 тролейбусних маршрутів. Швидкіс. трамвай має 11 станцій, 11 тягових підстанцій. Шляхове госп-во налічує 26,7 млн. кв. м. Загальна пл. зелених насаджень складає 16 тис. га. Зовнішнє освітлення складає 1,7 тис. км і 50 тис. світлоточок.

Житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення міський комітет профспілки, створен. у 1971. До скл. входять 102 первинні організації, нараховують 15565 чл. профспілки. Утримує санаторій "Саксагань", дитяч. табір "Корчагінець", 6 баз відпочинку, на яких відпочило до 25 тис.

чол. Організатор соціально-економ. та правового захисту трудящих, забезпечує контроль за безпекою праці, відпочинку працівників та чл. їх сімей.

“Житлокооп”, гірниче селище ШУ ім. Кагановича закладене у 1927 – 1930 шляхом кооперації коштів підприємства гірників. Являло систему барачних будівель. Постраждало під час війни. Відбудоване на початку 50-х. Увійшло до скл. житломасиву ВАТ “Суха Балка”.

Житникович Олександр Павлович (3.1.1949, Рівненська обл.). Засл. металург України (1994). Освіта середня. З 1970 оператор стану, вальцювальник, майстер, нач. прокат. стану СПЦ № 2 ком-ту “Криворіжсталь”. Передовик виробництва, ударник п’ятирічок, переможець змагань. Умілий організатор виробництва. Нагородж. орд. Трудової Слави 3 ст.

Житняк (Agropyron), рід багаторічних трав’янистих рослин родини злакових. **Ж.гребінчастий** – рослина вис. 25-50 см, з лінійним або продовгувато-ланцетним колосом. Колоски відігнуті від осі майже горизонтально, або під гострим кутом. Листки згорнуті, рідше плоскі. Цвіте VI-VII. На Криворіжжі зустрічається на степових і кам’янистих схилах, по балках, насипах.

Жито (Secalo), рід однорічних трав’янистих рослин родини злакових. Коріння мичкувате. Листки лінійні. Стебло – довга гнучка соломина до 60-200 см. Плід – зернівка. На Криворіжжі вирощуються сорти – Харківське - 55, -78, -88, -95 на пл. 2 тис. га.

Житомирська вулиця житломасиву ім. К. Лібкнехта Сакс. р-ну. Закладена в 30-х. Розвитку набула в 50-60-х. Довж. 600 м, ширина 5-6 м. Має 26 приват. будинків, проживає 31 чол. Більшість населення гірники РУ ім. К. Лібкнехта. Виникла на місці стайні економії поміщиці Ю. Шмакової. В 30-х існувало 30 2-поверхов. будинків. Названа на честь обл. центру України м. Житомир. Обслуговує 11 в/з.

Жінок-депутатів міська асоціація Всеукраїнського конгресу жінок-депутатів місцевих рад, діє з серп. 1999. Об’єднує жінок-депутатів всіх рангів з метою посилення жінки у політиці. Голова А. В. Данілейченко.

Жінок міська спілка, діє з 1996. Об’єднує жіноцтво Кр. Рогу. Голова Л. І. Чорна.

“Жіноча громада”, міська організація заснована у квіт. 1995. Об’єднує 150 чол. Голова І. П. Злобенець.

Жмайло Андрій Павлович (1903, Дніпропетров. обл. – 23.9.1961, Кр. Ріг). Герой Соц. Праці (1958). Зак. КГРІ першим випуском (1926). У 1922 – 1941 прохідник, бурильник, нач. дільниці, шахти, керуючий РУ ім. Комінтерну. У 1941 – 1945 керуючий Високогорськ. РУ на Уралі. З 1945 керуючий РУ ім. Дзержинського, тр-том “Ленінруда”. Один з організаторів гірнич. пром-ті у Кривбасі. Першим у 1934 впровадив штангове буріння. Нагородж. орд. Леніна (3), Трудового Червоного Прапора.

Жмеринська вулиця житломасиву Змичка Ц.-Міськ. р-ну. Закладена в кінці 40-х. Розвитку набула в 50-60-х. До 1975 мала назву вулиця 2-а Крутогорна. Довж. 435 м, ширина 5 м. Пл. 2,1 тис. кв. м. Тверде покриття з 1970. Має до 70 приват. будинків. Названа на честь м. Жмеринка. Обслуговує 19 в/з.

Жмур Григорій Якимович (20.12.1911, Полтав. обл. – ?, Кр. Ріг). Військ. діяч. Освіта середня. Уч. ВВВ з червня 1941. Ком-р артбатереї. В арм. до 1955, підполковник. У 1955 – 1971 машиніст, слюсар СПЦ № 1 з-ду “Криворіжсталь”. Брав участь у військово-патріотич. вихованні молоді. Ударник п’ятирічок, переможець змагань, наставник. Нагородж. орд. Червоного Прапора (2), О. Невського, Вітчизняної війни 1, 2 ст., Червоної Зірки (2).

Жниварка, пісні, які виконуються під час жнив. Різновид криворізьк. фольклору.

Жниварка-самоскидка, вид жатки. Див. жатка.

Жовня Микола Данилович (5.10.1938, Кіровоград. обл.). Засл. гірник України (1988). Освіта середня. У 1957 – 1990 машиніст скрепер. лебідки, кріпильник, бурильник шпурів ш. ім. Кірова одноймен. РУ. Новатор виробництва, переможець змагань, ударник п’ятирічок.

Жовта річка, ліва притока р. Інгулець, притока Дніпра 2-го порядку. Початок бере поблизу с. Михайлівка Олександрійськ. р-ну Кіровоград. обл. Відмітки русла поблизу с. Ганнівка +85 м. Пл. басейну 490 кмІ. Довж. 61 км. Річці притаманні багаточисельні меандри. Коофіцієнт звивистості 1,26. Долина скринеподібна, ширина до 2,5 км. Похил річки 1,6 м/км. Заплава широка, місцями до 0,4-0,6 км, влітку гісто заростає очеретом. Перисто у річку впадає значна кількість балок. Середня жорсткість води 6,0 мг·екв/л. Мінералізація 0,5 мг/л. Каламутність води в річці 250 г/мі.

“Жовта річка” анонімне гірничопромислове товариство, засноване у 1899 в Брюселлі для розробок криворізьк. заліз. руд. У 1900 заснувало Веселоіванівськ. рудник. Кошти в основному осідали у бельгійськ. банках.

“Жовта річка” рудоуправління, рудне родовище розташоване у межах м. Жовті Води, за 18 км від ст. П’ятихатки. Географіч. координати $48^0\,20^I$ – $48^0\,21^I$ півн. широти, $33^0\,31^I$ – $33^0\,33^I$ схід. довготи. Являє центр. частину Криворізько-Кременчуцьк. руд. підзони. Геологіч. розвідка почалася у 1883 і тривала у 2 етапи: 1924 – 1941, 1947 – 1961. У 70-х балансові запаси складали до 30 млн. т. руди. Приурочене до складного магніт. максимуму. Жовторіченська синкліналь виступає у ролі рудоконтролюючої структури. Пл. складає 7,5 км х 2 км.. Належить до залізисто-кремнистої формації. Вік 2,6-2,1 тис. млн. років. Склад: залізисті роговики, сланці, багаті заліз. руди. Типи руд: амфіболо-магнетитові, амфіболо-магнетито-гематитові. Утримання заліза 46-38 %. Вивчав геолог В. Ю. Фоменко.

Жовтень, десятий місяць календарного року у скл. 31 доби. Схід сонця 1 жовтня о 6. 58, захід о 18.37. Тривалість дня 11.39. 15 жовтня схід – 7.19, захід – 18.08. Тривалість дня 10.49. 31 жовтня схід о 6.46, захід – 16.37. Тривалість дня 9.51. Середня температура $+9{,}5^0$.

“Жовтень” кінотеатр, відкрит. у лист. 1962. Має зал на 750 місць. Демонтован. Проводилася демонстрація худ. фільмів, культ. заходи. Закрит. у квіт. 2001.

“Жовтень” колгосп, організован. у 1929 в с. Зелений Луг Кіровськ. сільради. Пл. до 700 га. Спеціалізувався на вирощуванні зернових, розведенні худоби. Існували пасіка, ставкове господарство. Під час окупації пограбован. Відбудован. на кінець 50-х. Ліквідован. у 1952 шляхом об’єднання з кол-пом “Комсомолець” на правах бригади. Перший голова В. М. Стасюк.

“Жовтеньруда” гірничорудний трест, створен. у 1939 на базі тр-ту “Руда”. До скл. входили ШУ ім. Фрунзе, Комінтерну, “Більшовик”, К. Лібкнехта. Працювало до 20 тис. чол. У серп. 1941 ліквідоване у зв’язку з евакуацією і згодом не відновлювався.

Жовтець (Ranunculus), рід трав’янистих рослин родини жовтецевих. Багато-, рідше однорічники, звичайно з пальчасторозсіченими, рідше перистороздільними або цілісними листками. Квітки поодинокі або зібранні в суцвіття. Пелюсток 5, жовтих, рідко білих, блискучих. На Криворіжжі 4 дикорослих види. **Ж. ілірійський** – часто зустрічається у балках на степових схилах. **Ж. багатоквітковий** – по днищах балок, на сухих луках. **Ж. отруйний** та **Ж. повзучий** – звичайно по вологих місцях, берегах річок, озер, боліт, канав.

Жовтий осот (Sonchus), рід трав'янистих рослин родини айстрових. Рослини містять молочний сік. Листки цілісні або перистонадрізані, колючозубчасті. Кошики багатоквіткові, квітки жовті. **Ж. о. городній** – однорічний бур’ян вис. 40-100 см. Листки з восковою поволокою. Засмічує переважно городи, рідше трапляється на полях. **Ж. о. польовий** – багаторічник з довгими шнуроподібними коренями, на яких утворюються численні додаткові бруньки. Висота 50-150 см. Кошики до 3 см у діаметрі, зібрані у щиткоподібну волоть. Цвіте пізно – VII-X. На Криворіжжі широко розповсюджений в посівах, на городах, луках, газонах. Злісний бур’ян.

Жовтнева вулиця, розташована у центр. частині Ц.-Міськ. р-ну. Закладена в 80-х XIX ст. Одна з найстаріших вулиць Кр. Рогу. Мала назву вулиця Базарна. Розташовувалися торгові ряди, фаб-ки масляних фарб, цукерок, кульків. Сучас. назва з 1919. Довж. 800 м, ширина 12 м. Пл. 9,6 тис. кв. м. Має 18 будинків. Розташовані бюро подорожей, сквер Михлика, податкова інспекція Ц.-Міськ. р-ну. Відбувається вернісаж художників. Обслуговує 99 в/з.

Жовтнева геологорозвідувальна партія, утворена у квіт. 1939 у скл. тр-ту "Рудрозвідка". У 1941 – 1944 спеціалісти працювали у Захід. Сибіру. З 1944 вела розвідку родовищ рудників ім. XX партз'їзду, Фрунзе, Комінтерну. Розташовувалася в р-ні РУ ім. Фрунзе. Розвідані поклади кварцитів Великої Глеюватки. Ліквідована в 1985. Керівники С. М. Козицин. Л. Н. Устименко, Б. Ф. Лімін, Є. І. Малютін, В. І. Ледовський.

Жовтнева районна друкарня, відкрита в 1955. Забезпечувала друкарськ. продукцією підприємства півн. частини Кр. Рогу. Друкувала 13 газет. З 1992 перебувала на оренді. З 2001 перебуває у комунальній власності. Працює 13 чол.

Жовтнева районна організація ветеранів війни і праці, створена у 1987. На той час нараховувала 30 тис. чол. Здійснює соціальний захист ветеранів, бере участь у пропаганді героїч. минулого, виховує юне покоління в дусі патріотизму і любові до Вітчизни. Складається з 24 первин. організацій, які нараховують у своїх рядах 32,6 тис. чол. Голови В. Є. Циганков, В. Ю. Глуха.

Жовтнева районна санепідстанція, створена у 1947. Спочатку працювало 13 фахівців. З 1989 у новому будинку. Обслуговує 934 об'єкти. Працює 88 фахівців. Рівень інфекційн. хворих постійно знижується. Контролює стан навколиш. середовища. Голов. лікарі Т. М. Великанова, В. В. Богдан.

"Жовтнева", станція швидкіс. трамваю відкрита в 1986. Спроектована у надземному варіанті. Скл. з вестибюля, платформи пл. 1,3 тис. кв. м, довж. 92 м. Приймає поїзди зі ст. "Майдан Праці" та "Міська лікарня". Обслуговує жителів мкрн. Сонячний та Східний.

"Жовтнева", станція швидкіс. трамваю сквер закладен. у 1986. Пл. 0,5. Обладнан. клумбами, пішохідними доріжками, місцями для відпочинку. Один з центрів торгівлі у Сакс. р-ну.

Жовтнева станція юних натуралістів, відкрита у січ. 1976. У 1976 – 1984 знаходилася у кол. СШ № 33, з 1984 розташована на вул. Кропивницького. Серед профільних напрямків – біологіч., екологіч., сільгосп. Пл. 869 кв. м. У 1996 відвідувало 1100 чол., діяло 19 гуртків, працювало 24 педагоги. Відвідує 585 чол., працює 7 керівників гуртків. Діють живий куточок, дослід. ділянки. Зібрані колекції рослин, акваріумних риб. Співробітничає з Малою Акад. наук України. Вихованці беруть участь у конкурсах і зльотах. Директори В. В. Черних, Н. А. Шевцова, Г. С. Швидкий, Н. В. Демченко.

"Жовтнева" шахта, відкрита у 1958 у скл. РУ ім. Комінтерну. Проект. потужність 3,5 млн. т руди. Піддавалася кільком реконструкціям. З початку 90-х входила до скл. Жовтневого шахтоуправління. Перебуває у числі діючих. Має потужні надшахтні механізми.

Жовтневе родовище гранітів, розташоване за 3 км на півн. схід від ст. Вечірній Кут. Глибина покладів до 50 м. Сировина використовується в будіндустрії.

"Жовтневе" шахтоуправління стадіон, відкрит. у 1956. Пл. 2,5 га. Має футбольне 105 м х 70 м , запасне поля, бігові доріжки в 400 м, баскетбол., волейбол., городошний майданчики, сектори стрибків у висоту, довжину, штовхання ядра, трибуни на 3,5 тис. місць. Пропускна спроможність 200 чол. Відбуваються змагання з різних видів спорту. Розташован. по вул. Фадєєва у Жовт. р-ні.

"Жовтневий", змішаний ринок виник на місці стихійного у 1996 між мкрн. Сонячний і Гірницький в Сакс. р-ні. Пл. 6,2 тис. кв. м. Має 207 торг. місць, 30 павільйонів

Жовтневий ліцей, відкрит. у верес. 1993, пл. 2,1 тис. кв. м. Має хіміко-біологіч., фізико-математич., історико-філологіч. фак-ти, підготовче відділення. Навчається 460 дітей. Працює 38 учителів, діє кілька спецкурсів. Педколектив працює над проблемою оволодіння новими технологіями навчання. У 1957 створен. ансамбль бального танцю, у 1999 – ансамбль естрад. танцю, джаз-хорал. Існує багато гуртків. 90 % випускників вступають у вищі учбові заклади. Директор С. В. Маркіна. Розташован. на вул. Кропивницького у Жовт. р-ні.

Жовтневий район, створен. в 1936 у зв'язку з реорганізацією адміністративно-територіальної системи міст України. Займав територію від РУ ім. К. Лібкнехта до Жовтої

річки. Центр гірнич. промисловості Кривбасу. Населення складало до 100 тис. чол. У серп. 1941 більшість підприємств евакуйовані на схід. Під час окупації діяли підпільні групи Гриньова, Марченка, Циганкова ін. Відбудова тривала до початку 50-х. У 1969 у зв'язку з утворенням Терн. р-ну із скл. Жовт. р-ну відійшли території рудоуправлінь ім. Р. Люксембург, Леніна, Першотравневе. У 1975 територія РУ ім. К. Лібкнехта увійшла до скл. РУ ім. К. Лібкнехта. У 1982 проживало 120 тис. чол. Діяло 15 пром. і 5 буд. підприємств. Добуто 4,4 млн. т руди, 4,6 тис. т концентрату. Працювали 16 ПК і клубів, 34 бібліотеки, 15,8 тис. чол. займалося спортом. Сучас. територія 653,5 тис. кв. км. Проживає 143441 чол. Має 269 вулиць довж. 213 км, 1041 держ. будинків, де проживає 127691 чол., 5662 приват. будинків, де проживає 15,8 тис. чол. До скл. входять 4 мкрн. Має 1 парк, 8 скверів. Загальна пл. зелених насаджень 424,7 га. Діють 9 районних, 33 громадськ., 19 релігійних установ, 17 промпідприємств, 4 ринки, 252 об'єктів торгівлі, 1 тис. комерц. структур, 12 гуртожитків, АТС-51, АТС-53, АТС-40, АТС-66, АТС-95. До 12 закладів охорони здоров'я входять лікарні №№ 6, 9, 16, дитяча № 3, стомат. поліклініка № 3, будинок дитини, психоневрологіч. диспансер, дитяч. пульманологіч. санаторій, пологовий будинок № 2, НДІ проммедицини, фак-т удосконалення лікарів, санепідстанція. До органів освіти входять 4 тех-ми, 4 СПТУ, ліцей, 21 СШ, 32 дитяч. заклади. Діють 3 ПК, 2 театри, кінотеатр, 3 муз. школи, 11 бібліотек, 2 стадіони, 2 ДЮСШ, басейн ін. Голови райради і райвиконкому Іванішин, К. І. Бондар, Г. М. Гасенко, М. Д. Павлиш, І. М. Коваль, М. Ф. Попов, В. М. Волошин. В. В. Нікульников, А. В. Лушпій, В. Ф. Хисний.

"Жовтневий" сквер, у Жовт. р-ні. Закладен. у середині 60-х. Пл. 1,1 га. Обладнан. місцями відпочинку, пішохідними доріжками, багатий на зелені насадження.

"Жовтневий" хліб, розроблен. спеціалістами ВАТ "Криворіжхліб" у лист. 1999. Формовий, з гладкою, світло-коричневою шкуринкою; виготовляється з пшенич. борошна вищого та 1-го сорту (50:50). Має вагу 0,75 кг і 0,8 кг. Має широку популярність серед жителів Криворіжжя.

Жовтневі 1905 події на Криворіжжі, мали широкий розмах і стали частиною всеросійськ. політич. страйку. Залізничники припинили рух на всій західній ділянці Катеринослав. залізниці. До них приєдналися робітники Гданцівськ. чавуноливар. з-ду, більшості рудників. Робітники дали відсіч погромникам. Тільки на ст. Довгинцеве діяли 150 озброєн. дружинників.

Жовтневого району станція юних техніків, відкрита у верес. 1969. Комплекс. позашкільний заклад освіти. Площа 700 кв. м. У 1969 навчалося 698, у 1995 – 1 тис., 2002 – 528 учнів. Працює 15 викладачів. Діє 35 гуртків, серед них авто-, ракетомодельний, радіоелектроніки. У трав. 1999 модель "Всюдихід" демонструвалася на виставці у Києві. Директори В. І. Редькін, Я. М. Олексюк, Г. С. Швидкий, А. С. Суслич, Р. О. Циханковська, А. К. Зичков. Розташована на вул. Товстоновського у Жовт. р-ні.

Жовтневого району центральний ринок, відкрит. у 1953. Загальна пл. 47,9 тис. кв. м. Торг. місць – 1,2 тис. Кіосків 40. Має філії на мкрн. Зарічний і 165 кв.

Жовтневого рудника електростанція, введена у 1924 для постачання підприємств, які відбудовувалися електроенергією. Споруда існувала з дореволюц. часів. Там встановили турбіну фірми Бромбовері потужністю 3 тис. кВт і 3 котли Шухова. У 1925 з'явилася ще одна турбіна на 3 тис. кВт. Діяла до пуску міської електростанції у січ. 1930.

Жовтневої вулиці сквер, закладен. у середині 30-х на місці торгівельних рядів дореволюц. Кр. Рогу. Територію опорядкували комсомольці 30-х. Сучас. обрисів набув у 70-х. Пл. 1,3 га. Обладнан. клумбами, пішохідними доріжками.

Жовтневої революції ім. колгосп, утворен. у 1929 – 1930 на території 2-ї дільниці с. Олександродар. Мав до 600 га землі. У 1930 приєднан. кол-п "Прогрес". Кількість землі зросла до 1,3 тис. га. Ліквідован. у 1933 шляхом приєднання до кол-пу "Серп і молот".

Жовтневої революції ім. комуна, створена у 1918 (за ін. фактами у 1921 – 1923) жителями с. Мар'янівка Лозуватськ. волості. Займалися вирощуванням зернових. Діяла до середини 20-х.

Жовтневої фабрично-заводської семирічки/середньої школи дитячий жіночий хор, існував у 1926/1927 – 1937. Склад 80 дівчат 8-18 років. Репертуар складався з укр., рос. народ. пісень, класич. творів, уривків з опер, колядок ін. Вів актив. концерт. діяльність. Вважався кращим дитяч. колективом у Кр. Розі. Серед солісток Н. Дронова, В. Кривошеєва. Уч. і переможець міськ., обл., республік. оглядів і конкурсів. У лип. 1936 брав участь у Всесоюз. огляді хорів. Запис виступу транслювався на Всесоюз. радіо. Припинив діяльність у зв'язку з арештом керівника. Керівник Г. М. Хоцинський.

Жовтоводська битва, відбулася 5-6 травня 1648 на березі р. Жовті Води між укр. селянсько-козацьким військом під командуванням Б. Хмельницького та польськ. військом С. Потоцького. Перша значна перемога укр. війська у Визвольній війні 1648 – 1654. Дуже яскраво описана у криворізьк. фольклорі.

Жовтозілля (Senecio), рід трав'янистих рослин родини айстрових. Кошики циліндричні або дзвоникуваті в щитковидному суцвітті. Крайові язичкові квітки жовті (у Ж. звичайного їх немає). На Криворіжжі 5 видів. **Ж. весняне** та **Ж. звичайне** – однорічні бур'яни у посівах, на клумбах. **Ж. еруколисте** – широко розповсюджене по балках, на луках, забур'янених місцях. **Ж. Швецова** – багаторічник вис. 70-100 см з великими довгасто-ланцетними листками часто зустрічається на вологих солончакуватих луках Криворіжжя.

Жовтоног Вікторія Степанівна (20.3.1925,, Кр. Ріг). Мед. керівник. Зак. Дніпропетров. мед. ін-т (1950). Під час окупації м. Інгулець допомагала батьку С. С. Жовтоногу, який перебував у скл. підпільної групи, лікувати партизанів і підпільників. Після арешту перебувала у конц. таборах у Німеччини. У системі охорони здоров'я з 1950. З 1959 лікар-терапевт, зав. відділенням 2-ї міськлікарні. Лікар-новатор. Зробила вагомий внесок у розвиток медицини Кр. Рогу. Автор наук. праць. Нагороджений орд Леніна, Трудового Червоного Прапора.

Жовтоног Степан Семенович (1896, Полтав. обл. – лист. 1943, Миколаїв. обл.). Уч. підпілля. Зак. Дніпропетров. мед. ін-т (1929). У 1909 – 1917 фельдшер Криворізьк. земської лікарні. Один з перших проф. мед. працівників Криворіжжя. Уч. гром. війни. з 20-х хірург, голов. лікар медчастини ШУ "Інгулець". З верес. 1941 у скл. підпільної групи. Лікував поранених бійців, рятував людей від угону до Німеччини. Допомагав партизанам загону Г. Седнєва. Господар конспіративної квартири. Після жорстоких катувань розстрілян. фашистами в м. Казанка. Ім'я носить вул. в м. Інгулець, встановлені меморіал. дошки.

Жовтонога вулиця, розташована у старій частині м. Інгулець. Забудова почалася в 1895 у зв'язку з будівництвом ст. Інгулець Катеринівськ. залізниці. Початок поклали 4 станційні споруди. У 30-40-х тривала забудова приват. сектора. До 1965 мала назву вулиця Інгулецька. Довж. 2 тис. м. Має 73 будинки, де проживають 118 чол. Газифікована. Носить ім'я лікаря-патріота С. С. Жовтонога. Обслуговує 58 в/з.

Жовтонога С. С. меморіальна дошка, встановлена у 1967 на стелі з бетону, що відкриває вул. Жовтонога. Напис свідчить, чиїм ім'ям її названо.

Жовтонога С. С. меморіальна дошка, встановлена у 1967 на фасаді кол. лікарні по вул. Демиди, 28 в м. Інгулець. Напис на мармурі 50х30 см свідчить, що тут у 1934 – 1943 відважний підпільник працював хірургом.

Жовторіченська вулиця житломасиву Гвардійський Терн. р-ну. Закладена в кінці 40-х сім'ями гірників РУ ім. Р. Люксембург. Розвитку набула в 50-70-х. Довж. 450 м, ширина 9 м. Має 10 держ. будинків. Вкрита асфальтом, багата на зелені насадження. Назва пішла від р. Жовта Річка. Обслуговує 16 в/з.

Жовторіченська геологорозвідувальна партія, утворена у квіт. 1939 у скл. тр-ту "Рудорозвідка". У 1941 – 1944 спеціалісти працювали у Захід. Сибіру в пошуках марганцевих руд. Відновила діяльність у 1944. До 1952 вела розвідку родовищ р-ну Жовтої Річки.

Жовторіченське родовище бідних залізних руд, розташоване у м. Жовті Води. Географічні координати: 48^0 20^I – 48^0 21^I півн. широти, 33^0 31^I – 33^0 33^I схід. довготи. Належить до центр. частини Криворізьк.-Кременчуцьк. руд. підзони. Виявлене у 1883. Геологічна розвідка проводилася у 1932, 1973 – 1974. Приурочене до інтенсивної магніт. аномалії. Жовторіченська синкліналь виконує роль рудоконтролючої структури. Пл. 7,5 км х 0,5-2 км. Рудні тіла пластообразні. Вік – 2,1 тис. млн. років. Склад: залізисті роговики, джеспіліти, багаті руди, сланці. Типи руд: гематитові, магнетитові, амфіболо-магнетито-гематитові, амфіболо-магнетитові роговики, сланці амфіболо-магнетитові. Утримання заліза 32 %. Вивчали геологи В. О. Козакова, В. М. Чернецова, Л. Є. Подкопаєва, М. Г. Лаврик, Т. М. Сумцова, М. І. Веригін.

Жовтуха Анатолій Петрович (26.6.1926, Кр. Ріг – 17.9.1943, там же). Уч. підпілля. Зак. СШ № 15. За часів окупації Кр. Рогу чл. комсомол. підпільної групи М. Н. Решетняка. Склав радіопристрій, розклеював листівки. Схоплен. гестапо і після тортур розстріляний. Ім'я носить вул. у Кр. Розі, особисті речі у музеї СШ № 15. На могилі пам'ятник.

Жовтуха Василь Онисимович (1.9.1928). Новатор виробництва. Освіта середня. З 50-х працював токарем рем.-мех. цеху ДРРЗ. Впроваджував нові методи обробки металів. Наставник. Нагороджений орд. Леніна.

"Жовтуха" рудник, заснован. у 1898 Рахманово-Криворізьк. тов-вом на Тарапаківськ. пласту. Розробка велася невеликими кар'єрами з кінними барабанами. Очевидно зник у результаті кризи 1900 – 1903.

Жовтухи А. П. меморіальна дошка, встановлена у 1975 на початку вул. Жовтухи. Напис свідчить, що вул. названа на честь уч. підпілля А. П. Жовтухи.

Жовтухи А., Решетняка М., Романової Г., Ходича М., Щербака О. меморіальна дошка, встановлена у 1956 на будинку СШ № 15 по вул. Орджонікідзе в Дзерж. р-ні. Напис свідчить, що герої-підпільники навчалися в цій школі у 1932 – 1941.

Жовтушник (Erysimum), рід трав'янистих рослин родини хрестоцвітих. **Ж. розлогий** – дворічник вис. 20-70 см, сіруватий від опушення. Листки вузколанцетні, цілісні. Квітки жовті. Стручки лінійні, 4-гранні, 3-7 см довжиною. Цвіте V-VI. На Криворіжжі зустрічається на степових ділянках, відслоненнях різних порід, широко поширений як бур'ян на відвалах.

Жовтянське родовище бідних залізних руд, розташоване на північ від Кр. Рогу в П'ятихатськ. р-ні. Географічні координати: 48^0 26^I – 48^0 30^I півн. широти, 33^0 31^I – 33^0 35^I схід. довготи. Належить до центр. частини Західно-Інгулецьк. руд. підзони. Виявлене у 90-х XIX ст. Геологічна розвідка проводилася у 1928 – 1930, 1948 – 1955. Запаси руди розвідані до 300 м. Приурочене до інтенсивних магніт. аномалій. Жовтянська синкліналь виступає у ролі рудоконтролючої структури. Пл. 1,8 км х 7 км. Рудні тіла пластообразні. Вік – 2,1 тис. млн. років. Склад: залізисті роговики, руда, сланці. Типи руди: амфіболо-магнетитові роговики, амфіболо-прироксено-магнетитові роговики. Утримання заліза 32 %. Вивчали геологи Г. Ф. Гузенко, В. І. Гамоцький, В. А. Козакова, Т. М. Сумцова, М. І. Веригін.

Жолниця, народна назва гепатиту (жовтуха) у давні часи на Криворіжжі.

Жолобов Михайло Андрійович (1914 – 7.4.1944, Миколаїв. обл.). Військ. діяч. Зак. військ. уч-ще, курси "Постріл" (1943). Уч. ВВВ з лип. 1943. Ком-р 799 СП 228 СД. Уміло керував діями полку в боях за с. Недайвода, Лозуватка, Інгулецьк. плацдарм. Героїчно загинув поблизу ст. Мічаєве. Нагороджений орд. Червоного Прапора, Червоної Зірки.

Жоржина (Dahlia), рід рослин родини айстрових. Батьківщина Центр. та Півд. Америка. Рослина багаторічна, трав'яниста. Стебло гіллясте, пряме, гладке або шорстке, порожнисте, до 2-2,5 м заввишки, підземна частина представлена коренебульбами, які не зимують у грунті. Листки супротивні, перисті (іноді двічі-тричі перисті), рідше прості, 10-40 см довжиною, до 35 см шириною, з різним ступенем опушення, зелені або пурпурові. Суцвіття – кошик, від 3-5 до 25-35 см у діам. Крайові квітки – маточкові, серединні – двостатеві, золотисто-жовті або коричнево-червоні, представлені зросло-пелюстковим

віночком у вигляді трубочки з 5 короткими зубцями. Плід – сім'янка. Розмножують жоржини поділом гнізд коренебульб, живцюванням, прищепленням і насінням. Квітує до приморозків. Згідно більшості сучас. класифікацій, усі сорти жоржини діляться на 3 групи: I – немахрові (прості), II – напівмахрові, III – махрові. Групи за формою суцвіть і язичкових квіток діляться на класи: 1. – однорядні, 2 – дво-, трирядні, 3 – анемоноподібні, 4 – комірцеві, 5 – кулясті, 6 – помпонні, 7 – німфейні, 8 – декоративні, 9 – кактусові, 10 – хризантемоподібні, 11 – перехідні (проміжні). На Криворіжжі рід представлений сортами жоржини культурної.

Жорно, плоский камінь кремнистої породи, обтесаний по колу з насічками для млина. В млинах у давні часи на Криворіжжі використовували 2 Ж.- верхні та нижні, між якими розмелювали зерно.

Жостір (Rhamnus), рід рослин родини крушинових. Листопадні, рідше вічнозелені дерева до 8-10 м заввишки і кущі від 10 см до 5 м. Гілки часто колючі. Листки прості, овальні або ланцетні. Квітки зеленуваті, непоказні, пазушні, у пучках, китицях або волотях. Плід кістянкоподібний, соковитий, чорний, з 2-4 кісточками, жовто-зеленою або фіолетовою м'якоттю. Розмножується насінням, живцями, відсадками. **Ж. проносний** – злегка колючий кущ до 4-5 м заввишки. Зростає по балках, по річкових схилах. Лікарська рослина. В озелененні Кр. Рогу використовують: **Ж. вільхолистий, Ж. даурський, Ж. гострозубчастолистий, Ж. оманливий** ін.

Жуверка, коротка підставка, опора у забої криворізьк. шахт.

"Жуганська" геофізична аномалія залізних руд, розташована у Кіровоград. обл. Географічні координати: $48^0\ 40^I$ – $48^0\ 30^I$ півн. широти, $33^0\ 15^I$ – $33^0\ 30^I$ схід. довготи. Належить до центр. частини Західно-Інгулецьк. руд. підзони. Виявлене у 1952. Геологічна розвідка проводилася криворізьк. геологами у 1962 – 1965. Приурочена до Березньоватівськ. синкліналі. Вивчали геологи Т.М.Сумцова, М.І.Веригін, А.Г.Загоруйко, Ю.Б.Бабков, М.М.Довгань.

Жуда, страх, переляк у давні часи на Криворіжжі.

Жужелиця, назва відходів горіння вугілля, коксу в побутових умовах, попіл з вугілля.

Жук-олень (Lucamus)**,** жук родини твердокрилих. Довж. 25-75 мм. Чорний, матовий, надкрила коричневі, чорно-бурі. Водиться на дубах. На Криворіжжі зустрічається один вид.

Жук Олександр Дмитрович (1938, Київ). Засл. енергетик України. Зак. Київ. політех. ін-т (1962). У 1962 – 1968 інж., керівник групи ін-ту "Укрдіпроенерго". У 1968 – 1978 голов. інж. проектів ін-ту "КиївЗНДІЕП". З 1978 зав. відділом ін-ту "Дніпроцивільпромбуд". Відом. спеціаліст у галузі електротехніки. Брав участь в розробці схеми електропостачання Кр. Рогу.

Жук Олександр Іванович (1919 – 13.7.1941, Могильов. обл.). Пілот. Зак. Криворізьк. аероклуб (1937), Качинське авіауч-ще. (1939). З 1934 після ФЗО на КМЗ монтер електрорем. цеху. Уч. рад.-фін. війни. Здійснив 29 б/вильйотів у скл. 60 швидкіс. авіаполку 11 АД. Уч. ВВВ з червня 1941. 13.7.1941 збив 2 і 1 літак таранив. Ім'я на меморіал. дошці КМК. Нагороджений орд. Вітчизняної війни 1 ст., Червоної Зірки.

Жук П. І. (засл. працівник промисловості України (1965), трудова діяльність пов'язана з Криворізьк. лінійним виробнич. управлінням магістральних газопроводів. Працював електрогазозварником. Ударник п'ятирічок, переможець змагань. Біографіч. даних не виявлено. Вичерпаних біографіч. даних не виявлено.

Жук Таміла Кирилівна (25.1.1942, Хмельницька обл.). Мед. керівник. Зак. Вінницьк. мед. ін-т (1966). У 1966 – 1972 терапевт залізнич. лікарні ст. Зима Східно-Сибір. залізниці. У 1972 – 1974 терапевт Славутськ. лікарні. У 1974 – 1976 дільничний лікар, у 1976 – 1978 заст. голов. лікаря поліклініки, з 1978 заст. голов. лікаря 8-ї міськ. лікарні. Нагороджений знак. "За заслуги перед містом".

Жука Ю. (МСМК (1985), спортивна кар'єра пов'язана з школою штангістів КГРІ. Тренери Г. І. Кривонос, В. А. Ярощук. Чл. збірної юніорів СРСР 80-х. Сріб. призер

чемпіонату Європи (1985), переможець багатьох змагань. Вичерпаних біографіч. даних не виявлено.

Жука О. І. меморіальна дошка, відкрита у 1979 на споруді електроремонтного цеху ком-ту "Криворіжсталь". О. І. Жук працював у цеху і героїчно загинув у повітряному бою у 1941.

Жуки (Caleoptera) **твердокрилі,** ряд комах. Довжина тіла 0,25-180 мм. Відомі близько 300 тис. видів, в Україні 6 тис., з них 500 – шкідливі. Тіло складається з голови, грудей та черепця. Ротові частини – гризучі. Найбільш розвинуте передньогруддя. Передні крила тверді, задні – ніжні, перетинчасті. Літають за допомогою задніх крил. Личинки ведуть переважно прихований спосіб життя. Деякі види споживають комах і приносять користь, інші споживають органічні рештки, ведуть паразитичний спосіб життя на шкірах тварин. Користь приносять хижаки, які знищують комах і падаль, що виконують роль санітарів навколишнього середовища. Деякі види пошкоджують культурні рослини, дерева, меблі, продукти харчування. Крупні плавунці і водолюби можуть завдавати шкоди рибному господарству. На Криворіжжі представлено 37 видів. Серед найчисленніших туруни, стафіліни та довгоносики. Вивчаються на кафедрі зоології педун-ту.

Жуков Андрій Васильович (1.11.1900, Н/Новгород. обл. – 4..1.1970, Москва). Ген.-майор т/в (1945). Герой Рад. Союзу (28.4.1945). Зак. курси ком. складу (1932). Уч. гром. війни з 1919. Уч. ВВВ з трав. 1942. Ком-р 63 м/бр. 7 МК. Мишурин Ріг, П'ятихатки. Відзначився у боях за Криворіжжя – Гейківка, Христофорівка, Лозуватка, Недайвода (жовт.-груд. 1943). Визволяв Кіровоград, Помічну, Ясси, Шумень, Дебрецен, Будапешт, Брно. Уч. походу на Гобі, Великий Хінган. В арм. до 1956. Ім'я носять школи у Москві, с. Лещівка, м. Сергач Горьк. обл. Нагородж. орд. Леніна (2), Червоного Прапора (4), Суворова 2 ст., Кутузова 2 ст., Червоної Зірки.

Жуков Анатолій Михайлович (9.1.1948, Житомир. обл.). Почес. гірник. Освіта середня. З 1970 машиніст екскаватора рудника ПівдГЗК. Брав участь в удосконаленні системи навантаження гірнич. маси на екскаваторах ЕКГ-4, ЕКГ-8-7. Чл. "Клубу мільйонерів" Кривбасу. Бере актив. участь у громадському житті. Новатор виробництва, ударник п'ятирічок, переможець змагань, наставник. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", Почес. Грамотою Президії Верх. Ради України.

Жуков Володимир Дмитрович (27.1.1929, Курська обл.). Почес. гірник. Зак. ФЗН № 43 (1946). У 1946 – 1948 тесля будцеху, у 1948 – 1951 кріпильник ш. "Центральна", у 1951 – 1958 машиніст вантаж. установки ш. ім. Шильмана, у 1958 – 1979 прохідник ш. "Південна" РУ ім. XX партз'їзду. Один з кращих прохідників Кривбасу. Учасник швидкіс. проходок. Нагородж. орд. Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", знак. "Шахтарська слава" 1-3 ст.

Жуков Георгій Костянтинович (1.12.1896, Калузька обл. – 18.6.1974, Москва). Герой Рад. Союзу (1939, 1944, 1945, 1956). Маршал Рад. Союзу (1943). Уч. 1-ї світ., гром. воєн. Відзначився на Халхін-Голі, видатний полководець ВВВ. Восени 1943 керував діями фронтів в операції по визволенню Кр. Рогу. Був представником Ставки при штабі Укр. фр. Прихильник оточення ворога в р-ні Кр. Рогу. У 1955 – 1957 міністр оборони СРСР. Ім'я носить Академія ППО, бюст в рідному селі. Пам'ятник у Москві. Нагородж. орд. Леніна (6), Перемоги (2), Червоного Прапора (3), Суворова 1 ст. (2). Герой МНР.

Жуков Іван Юхимович (23.8.1913, Волгоград. обл. – 90-ті, Дніпропетровськ). Почес. громадянин с. Чкаловка (1990). Зак. Астраханськ. риб. тех-м (1934). У 1934 – 1941 технік риб. тр-ту в Казахстані, ст. рибовод Сталінськ. обл. управління с/госп. Уч. ВВВ з лист. 1943 у скл. 30 гв. ПДП 10 гв. ПДД. Уміло командував взводом під час боїв за Кр. Ріг, сел. Лозуватка, Чкаловка, Родіонівка, відзначився на Інгулецьк. плацдармі. У 1946 – 1975 працював в органах риб. охорони. Нагородж. орд. Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1, 2 ст.

Жуков Костянтин Анатолійович (6.3.1975, Москва). Діяч. мистецтв. Зак. Криворізьк. муз. уч-ще (1993), Донецьк. консерваторію (1998). Вихованець проф. А.А.Семешка. З 1998

викладач Донецьк. консерваторії. Відом. баяніст. Лауреат Всеукр. конкурсу юних виконавців (Тернопіль, 1989), Всесоюз. конкурсу (Ульяновськ, 1989), міжнарод. конкурсів "Трофей Світу" (Іспанія, 1990), "Приз Кастельфідардо" (Італія, 1990), "Кубок Кривбасу" (1995, 1998). Автор наук. праці з проблем муз. творчості, компактдиску. Фондові записи на радіо і ТВ. Веде актив. концерт. діяльність в Україні, за кордоном.

Жуков Михайло Микитович (1921, Рязан. обл. – 4.1.1944, Криворіжжя). Визволитель. Освіта н/середня. Уч. ВВВ з серп. 1941. Уч. визволення Криворіжжя у скл. 1457 окрем. роти зв'язку. У боях за с. Недайвода одержав смертельне поранення, проте зубами утримував розірвані кінці телефонного дроту. Похован. у с. Недайвода. Нагородж. орд. Червоної Зірки.

Жуков Михайло Миколайович (19.9.1900, Ярослав. обл. – 9.6.1961, Кр. Ріг). Відом. проектант. Зак. Донецьк. гірнич. ін-т (1941). У 1910 – 1918 працював на лісопильн. з-ді у Костромі. Уч. гром. війни. У 1924 – 1925 вантажник у Москві. У 1931 гірнич. технік ШУ "Жовтневе". У груд. 1931 – 1941 конструктор, ст. інж., голов. інж. проектів ін-ту "Кривбаспроект". Стояв у витоків ін-ту, один з його організаторів. Ударник 1-х п'ятирічок. У 1941 – 1944 голов. інж. проектів ін-ту "Уралдіпроруда" в Н/Тагілі. У 1944 – 1960 голов. інж. проектів, нач. гірнич. відділу, голов. інж. ін-ту "Кривбаспроект". Гірнич. інженер 1-го рангу (1948). Актив. організатор відбудови гірнич. науки у Кривбасі. Керував дипломуванням студентів КГРІ (1946). У 1956 вивчав досвід Швеції у гірнич. справі. Керував розробкою проектів відбудови 32 шахт Кривбасу. Нагородж. орд. Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани".

Жукова вулиця, розташована у мкрн. ім. Чкалова Дзерж. р-ну. Закладена в кінці 40-х. Розвитку набула в 50-60-х. До 1975 мала назву вулиця Короленка. Довж. 527 м. Пл. 3,1 тис. кв. м. Має 59 приват. будинків. Багата на зелені насадження. Носить ім'я Маршала Рад. Союзу Г. К. Жукова. Обслуговує 5 в/з.

Жуковський Борис Іванович (1.2.1947, Кр. Ріг – 22.11.1982, там же). Поет. Зак. КГРІ. Працював на КМЗ. Вірші почав писати в армії. Працював на з-ді "Комуніст", уповноважен. бюро пропаганди кіномистецтва. Автор збірки "Кордон" (1982), друкувався у ж. "Юность", "Советский воин", "Вітрила". Переможець конкурсу молодих поетів України (1981). Чл. літ. об'єднання "Рудана". Загинув в автокатастрофі.

Жуковського вулиця, розташована в житломасиві Рибасове Жовт. р-ну. Закладена в середині XIX ст. у скл. села поручика Д. Рибуса. З кінця 80-х XIX ст. існувала як гірниче селище. Як вулиця формувалася в 20-30-х, розвитку набула в 50-70-х. Довж. до 1 тис. м, ширина 9 м. Має 66 будинків. Багата на зелені насадження. Названа на честь рос. поета Жуковського Василя Андрійовича (9.2.1783, Тульська обл. – 24.4.1852, Німеччина). Один з основоположників рос. романтизму. Автор балад "Людмила" (1808), "Світлана" (1808 – 1818), "Вадим" (1817), "Іванів вечір" (1822) ін. Переклав "Одіссею" Гомера, твори Ф. Шіллера, Дж. Байрона. Брав участь у викупі з кріпацтва Т. Г. Шевченка. Обслуговує 59 в/з.

Жулай Василь Сафронович (1893, Кр. Ріг – 70-ті, там же). Новатор виробництва. Освіта н/середня. Працював у с/госп. У 1925 – 1941 бурильник, кріпильник ш. "Центральна" в м. Інгулець. Ударник перших п'ятирічок, стахановець. У 1944 – 1956 прохідник ш. "Центральна" РУ "Інгулець". Наставник. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора.

Жулинський Дмитро Данилович (8.3.1941, Кр. Ріг). Засл. металург України (1994). Зак. Дніпропетров. металург. ін-т (1973). У 1958 – 1959 слюсар автобази тр-ту "Кривбасбуд". З 1962 слюсар, майстер з ремонту обладнання мартен. цеху ком-ту "Криворіжсталь". Передовик виробництва, ударник п'ятирічок, переможець змагань.

Жупа, народна назва рудника у давні часи на Криворіжжі

Жупан (істор.), старовинний укр. чоловічий і жіночий одяг із грубого сукна сірого, голубого кольорів. На Криворіжжі зустрічався до початку 50-х XX ст.

Жупінас Сергій Іванович (25.10.1954). Військ. керівник. Зак. Військ. акад. ім. Фрунзе (1992). В арм. з 1972. Командував батальйоном, полком. У 1997 – 1999 нач. штабу цивільної оборони Терн. р-ну. З 1999 нач. управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Кр. Рогу. Нагородж. орд. "За службу Батьківщині" 3 ст., знак. "За заслуги перед містом".

Жур Віталій Іванович (13.3.1931, Кр. Ріг – 3.3.1973, там же). Майстер спорту. Зак. Дніпропетров. тех-м фізкультури (1965). Боксом займався з 1948. У 1954 – 1956 токар з-ду "Криворіжсталь". У 1956 – 1959 тренував боксерів Росії. З 1959 голова ради колективу фізкультури ПівнГЗК. Створив секції боксу в ПС ЦГЗК, ПівнГЗК. Чемпіон України з боксу (1964), фіналіст першості СРСР (1964). З 1999 проводять турнір пам'яті боксера.

Жура В. І. міжнародний турнір пам'яті, проводять з 1999 у спорт. клубі "Молодість" ЦГЗК за ініціативою В. М. Жирова. Беруть участь спортсмени України, Росії. Збирає до 20 команд і 80 учасників. Переможці нагороджуються дипломами, пам'ятними призами.

Журавель (Grus), птах родини журавоподібних. На Криворіжжі поширен. **Ж. степовий (красавка)**. Дрібний. Забарвлення сизо-сіре, голова, шия, кінці крил чорні. На голові за очима 2 пучки білого пір'я – "косички". Дзьоб жовтуватий, ноги чорні. Перелітний птах. Тримається парами. Напередодні гніздового періоду влаштовує "танці". Гніздиться на сухих місцях, недалеко від води. Гніздо – невелика ямка без рослинної вистілки. Кладка у трав. з 2-3 яєць. Живиться насінням, комахами. Прикраса природи. Занесен. до Червоної книги України.

Журавель Тамара Іванівна (7.3.1940, Челябінська обл.). Засл. працівник с/господарства (1988). Зак. Свердлов. с/госп. ін-т (1966). У 1966 – 1977 голов. агроном рад-пу в Казахстані. У 1977 – 1981 голов. економіст рад-пу в Миколаїв. обл. З 1981 голов. економіст рад-пу, КСП "Південь", СП "Південне".

Журавець, одна з назв колодязя, де воду діставали за допомогою простого важіля у давні часи на Криворіжжі.

"Журавка", народний хор ветеранів праці та жіночий ансамбль створен. у 1987 на базі ПК і Т ПівнГЗК за ініціативою О. Осетрової. У репертуарі укр. народні пісні. Лауреат і дипломант міських конкурсів. Народ. з 1994. Бере участь у концертах і масових заходах.

"Журавка", товариство інвалідів м. Інгулець створене у квіт. 1994. Має за мету підтримувати і допомагати інвалідам. Нараховує 190 членів. Голова Р. Г. Остроушкіна.

Журавко Григорій Минович (3.3.1902, Лозуватка – 10.5.1971, Чкаловка). Новатор с/госп. виробництва. Освіта н/середня. Один з організаторів кол-пу ім. Хатаєвича. Ударник перших п'ятирічок. Уч. рад.-фін. війни (1939 – 1940). У 1942 – 1945 перебував у Німеччині на примусових роботах. Брав участь у відбудові с. Чкаловка. Засновник трудової династії хліборобів.

Журавко Іван Григорович (14.3.1927, Криворіжжя – 8.1.1997, там же). С/госп. керівник. Зак. Щорсівськ. с/госп. школу (1955). У 1955 – 1980 садівник кол-пу "Колективіст", рад-пу "Батьківщина". Майстер вирощування високих врожаїв фруктів. Займався селекціонерством. Один з організаторів садового госп-ва у Криворізьк. р-ні.

Журавко Олександр Іванович (25.10.1935, Херсон. обл.). Засл. діяч культури України (1989). Зак. Херсон. культпросвіт. уч-ще (1956). У 1957 – 1959 слюсар ЖКВ РУ ім. Дзержинського. У 1959 – 1972 пом. машиніста бурверстата рудника НКГЗК. У 1973 – 1995 керівник і диригент духового оркестру ПК ДРРЗ. Духовою музикою захоплюється з юності. Пропагандист і один із засновників духового мистецтва у Кр. Розі. Створив 2 духових оркестри. Переможець і дипломант фестивалів і конкурсів.

Журавко Олександр Петрович (29.3.1961, Криворіжжя). Сільгосп. керівник. Зак. Дніпропетров. с/госп. ін-т (1982). У 1982 – 1984 агроном-овочівник рад-пу "Батьківщина". У 1984 – 1986 голов. агроном Лозуватськ. птахофаб-ки. У 1986 – 1993 секретар парткому рад-пу "Інгулецький", голов. агроном рад-пу "Зарічний". У 1993 – 1995 директор Новолозуватськ. птахофаб-ки. У 1995 – 1998 директор держплемптахоз-ду "Христофорівський". З 1998 фермер.

Журавко Петро Григорович (3.10.1937, Лозуватка). Сільгосп. керівник. Зак. Дніпропетров. с/госп. ін-т (1978). У 1954 – 1964 агроном-садівник кол-пу "Колективіст", рад-пу "Батьківщина". У 1964 – 1968 секретар парткому, у 1968 – 1976 керуючий відділенням, у 1976 – 1977 голов. агроном, у 1977 – 1987 директор рад-пу "Батьківщина". У 1987 – 1995 директор держплемптахоз-ду "Христофорівський". У 1995 – 1998 нач. с/госп. управління. Криворізьк. р-ну. З 1998 фермер. Депутат обл. ради (1977 – 1987). Уч. ВДНГ України, республіканськ. нарад керівників с/госп. Умілий керівник с/госп. виробництва. Нагородж. орд. "Знак Пошани".

Журавлинний літ, день 1 жовтня в давнину на Криворіжжі. У цей день журавлі відлітали до вирію, початок збору шипшини. Інколи називали – Ярини-шипшинниці.

Журавльов Геннадій Петрович (31.7.1953, Кр. Ріг). Новатор виробництва. Освіта середня. З 1970 слюсар ТЕЦ. Оператор стану гарячої прокатки блюмінга-2 ком-ту "Криворіжсталь". Ударник п'ятирічок, переможець змагань. Нагородж. орд. "За заслуги" 3 ст.

Журавльов Олександр Іванович (10.12.1910, Кіровоград. обл. – квіт. 1992, Кр. Ріг). Герой Соц. Праці (1958). Освіта н/середня. У 1929 – 1931 будував елеватори на півд. України. З 1931 працював на спорудженні КМЗ. Ударник перших п'ятирічок. Стахановець. Уч. ВВВ з верес. 1941 у скл. стрілецьк. частин. У 1945 – 1958 тесля тр-ту "Криворіжбуд". У 1958 – 1974 тесля, майстер-наставник тр-ту "Криворіжаглобуд". Новатор виробництва, ударник п'ятирічок, переможець змагань. Брав участь у відбудові підприємств Кр. Рогу. Ім'я у Книзі Трудової Слави Дніпропетров. обл. Створив власну школу передового досвіду. Раціоналізатор і наставник. Ініціатор труд. починів. Найпомітніша особистість у будіндустрії Кривбасу 50-70-х. Нагородж. орд. Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни 2 ст.

Журавльов Олександр Петрович (22.8.1927, Дніпропетров. обл.). Новатор виробництва. Зак. Дніпропетров. індустр. тех-м (1955). У 1953 – 1957 працював на Луганськ. металург. з-ді. У 1957 – 1997 працював в СПЦ № 1 ком-ту "Криворіжсталь". Ударник п'ятирічок, переможець змагань. Нагородж. орд. Вітчизняної війни 2 ст., Трудового Червоного Прапора.

Журавльов Олександр Сергійович (4.5.1936, Кр. Ріг). Відом. геолог. Зак. КГРІ (1958). У 1958 – 1959 дільнич. геолог, з 1959 голов. геолог НКГЗК. Керував розвідкою родовищ НКГЗК. Сировинна база зросла від 4,5 млн. т у 1961 до 13,5 млн. т у 1977. Брав участь у розробці технології отримання високосор. концентрату. Вперше в Україні впровадив структурно-геологіч. картування. У 1976 – 1978 уч. програми ЮНЕСКО геологіч. кореляції. Провів оцінку сировини 11 родовищ Кривбасу. Автор 33 наук. праць з проблем руднич. геології.

Журавльов Павло Никанорович (11.6.1878, Ростов. обл. – 4.3.1947, Кр. Ріг). Гірнич. керівник. Зак. Лисичанськ. штейгерське уч-ще. (1899). У 1899 – 1920 працював на шахтах Донбасу. Уч. рев. подій 1905, 1917. У 1921 чл. урядової комісії з обстеження руд. госп-ва Кривбасу. Тех. керівник ШУ "Дубова Балка", "Більшовик", ім. Орджонікідзе. Районний інж., зав. проект. конторою тр-ту "Південруда". У 1922 – 1929 викладач вечірнього робітнич. технікуму. У 1931 – 1941 заст. нач. техвідділу НДГРІ, ін-ту "Кривбаспроект". У 1944 – 1947 нач. учбово-курсового ком-ту ШУ ім. Орджонікідзе. Ударник перших п'ятирічок.

Журавльов Сергій Павлович (лют. 1910, Кр. Ріг - ?). Гірнич. керівник. Зак. Дніпропетров. гірнич. ін-т (1933). У 1925 почав робітником на РУ ім. Артема. У 1933 – 1936 на золотородовищах Забайкалля. У 1936 – 1939 нач. шахт на РУ "Інгулець", ім. К. Лібкнехта, "Червона гвардія". У 1939 – 1941 голов. інж. ШУ ім. Р. Люксембург. У 1914 – 1943 керуючий Сараповськ. РУ на Уралі. У 1946 – 1957 керував відбудовою шахт Кривбасу, згодом нач. Головуправління гірничоруд. промисловості України. Нагородж. орд. Леніна, Трудового Червоного Прапора (2), "Знак Пошани", Грамотою Президії Верх. Ради України.

Журавльов Фелікс Михайлович (11.9.1935, Кр. Ріг). Гірнич. керівник. Зак. Дніпропетров. гірнич. ін-т (1959). У 1959 – 1963 майстер ДП КМЗ. У 1963 – 1965 нач. зміни випалювальн. фаб-ки ЦГЗК. З 1965 керівник групи, зав. лабораторією огрудкування заліз. концентратів. Канд. техн. наук (1971). Автор 200 праць, 60 свідоцтв з проблем заліз. окатишів. Сріб. медаль ВДНГ.

Журавльова кавалерійська бригада, діяла на території Криворіжжя влітку 1921. Сформована у Херсоні для боротьби із збройним формуванням, які вели боротьбу з рад. владою. У складі мала 2 броньовики. Брала участь у ліквідації загонів Іванова. Відзначена Почес. грамотою Криворізьк. повіт. виконкому.

Журавльова Лідія Іллівна (1913 – 1998, Кр. Ріг). Керівник зв'язку. Освіта вища. З кінця 30-х в органах зв'язку. Очолювала агентство "Союздрук". Одна із засновників цієї служби. Ударник п'ятирічок, переможець змагань. Нагородж. орд. Трудового Червоного Прапора.

Журавського вулиця, розташована у житломасиві Авангард Ц.-Міськ. р-ну. Закладена в 40-х. Розвитку набула в 50-х. До 1975 мала назву вулиця Нова. Довж. 120 м, ширина 9 м. Має 42 держ. будинки. Вкрита асфальтом, багата на зелені насадження. Названа на честь новатора с/госп. виробництва Журавського Петра Овер'яновича (5.2.1919, Черкаська обл.). Герой Соц. Праці (1965). Засл. механізатор, ланковий кол-пу "Прогрес". Разом з ученими розробив і застосував машинну технологію вирощування цукрових буряків. Держ. премія СРСР (1975). Обслуговує в/з Авангард.

"Журавушка", клуб школяра діяв у Сакс. р-ні у 80-90-х. Об'єднував школярів, які відвідували гуртки і секції. Вихованці брали участь у виставках, фестивалях, конкурсах.

Журба Іван Тимофійович 96.7.1923, Дніпропетров. обл. – 23.8.1983, Мінськ.). Герой Рад. Союзу (23.2.1945). Зак. Військ.- повітр. акад. (1958). З 1943 після зак. Луганськ. авіауч-ща на фр. Визволяв Донбас, Харків. Ком-р ланки 237 ШАП 305 ШАД, літав над Кр. Рогом. Брав уч. у розгромі мотоколони ворога в р-ні с. Лозуватка. Здійснив більше 100 б/вильйотів, знищив 7 танків, 6 дзотів, 2 літаки. З 1980 ген.-майор у запасі. Нагородж. орд. Леніна, Червоного Прапора (2), О. Невського, Вітчизняної війни 1 ст., Червоної зірки (2).

Журба Сергій Петрович (28.6.1925, Миколаїв. обл.). Новатор виробництва. Зак. Дніпропетров. металург. ін-т (1956). Уч. ВВВ з берез. 1944 у скл. 11 інж. бр. У 1956 – 1959 працював на Сумгаїт. металург. з-ді. З 1959 працював майстром, нач. відділу з-ду "Криворіжсталь". Умілий організатор виробництва, керував службами по ремонту металург. обладнання. Нагородж. орд. Вітчизняної війни 2 ст., "Знак Пошани".

Журба Тамара Гнатівна (16.1.1941, Криворіжжя). Поетеса. Зак. СШ у с. Зелене. Працювала на новобудовах в Донбасі, згодом помічник машиніста екскаватора на КМЗ. У 1971 у ж. "Прапор" і "Дніпро" надрукувала перші вірші. Уч. 6-ї Всесоюз. наради молодих літераторів (1974). Поетич. збірки "Дотиком серця" (1979), "Лагідна земля", "Жіноча розмова". Лауреат Кіровоград. обл. прем. ім. Янковського. Проживає у с. Іванівка на Кіровоградщині. Працювала у місц. кол-пі і у школі-інтернаті.

Журбенко Федір Іванович (5.3.1930, Кр. Ріг). Енергокерівник. Зак. Криворізьк. тех-м (1953). Більше 55 років віддав енергетиці Кривбасу. У 1946 – 1997 монтер, технік, нач. зв'язку Криворізьк. електромереж. Має значні заслуги в енергетиці. Нагородж. Грамотою Президії Верх. Ради України, знак. "За заслуги перед містом".

Журнальна вулиця, розташована в мкрн. ПівдГЗК Інгулецьк р-ну. Забудова почалася у 1953. До груд. 1975 мала назву провулок 2-й Переяслівський. Довж. 140 м. Має 4 2-поверх. будинки ЖКВ ПівдГЗК. Обслуговує 22 в/з.

Жученко Григорій Прокопович (25.12.1922, Донецька обл.). Герой Рад. Союзу (23.2.1945). Зак. Луганське авіауч-ще. (1943). Визволяв Донбас, Харків. У скл. 237 ШАП 305 ШАД літав у небі Кр. Рогу. Здійснив 213 б/вильйотів, знищив багато живої сили і техніки противника. Вів розвідку. З 1960 полковник у запасі. Працював авіадиспетчером в Одесі. Нагородж. орд. Леніна, Червоного Прапора (2), О. Невського, Вітчизняної війни 1 ст. (2), 2 ст., Червоної Зірки (2).